

Kulturförvaltningens stab
Minnesanteckningar

Handläggare:
Karin Sundequist, Runa Krehla

Information angående sommarlovs- aktiviteter under pågående pandemi

Datum: 2020-05-06

Digitalt möte via Teams 15.00-16.00

Närvarande

Mötesvärdar:

- Runa Krehla, Kulturförvaltningens stab, Uppsala kommun
- Peter Marinko, Rädda barnen Uppsala

Föredragande:

- Personal från Smittskyddsenheten Region Uppsala

Mötesdeltagare:

- Representanter från organisationer med lovaktiviteter under sommaren 2020.

Frågestund

Smittskyddsenheten svarar på de frågor som förberetts av organisationer inför mötet, och som lämnas in i möteschatten.

1. Generell inledning

Smittskyddsenheten konstaterar generellt att vi har en pågående smittspridning ute i samhället. Den har inte ökat under den senaste tiden, men den har inte heller minskat. Den kommer sannolikt att ligga på nuvarande nivå ett par månader till, åtminstone över sommaren.

Om en person är sjuk så ska den stanna hemma, oavsett om den är barn eller vuxen ledare. Det gäller i hela samhället, även inom lovrelaterade verksamheter.

Det är viktigt att barn och unga får en sommar med bra och roliga aktiviteter. Vi kan inte eliminera den smittspridning som finns idag, men det går att minska den. Vi får hjälpas åt för att ta bort risker för smittspridning och ändå kunna genomföra aktiviteter.

Generella råd:

- Grunden för att undvika smittspridning i alla situationer är avstånd och god handhygien.
- Separera deltagare i mindre grupper, och separera grupperna i rum och i tid.

2. Antal deltagare

- *Regeringen har på Folkhälsomyndighetens inrådan beslutat att förbjuda offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 50 deltagare. Hur ska man tolka sammankomster om maximalt 50 personer? Vad innebär det för ett dagläger eller en aktivitet för barn och ungdomar?*
- *Hur ska vi som vill ordna aktiviteter för fler barn än 50 tänka?*
- *Kan man tänka sig att ett större läger om 250 barn kan vara indelat i mindre läger/grupper på 30 personer separata från varandra men på samma område?*
- *Är det en möjlig/rekommenderad lösning att hålla aktiviteter i mindre grupper?*
- *Hur många deltagare per grupp är en rekommenderad nivå?*

Grunden för att undvika smittspridning i alla situationer är avstånd och god handhygien.

Den allra största faktorn för att minska smittorisken är att tvätta händerna, och det gäller alla virus, även förkylning. Tänk på att tvätta händerna, efter toalettbesök, före matintag och före och efter aktivitet som kan innebära överföring av smitta.

När det handlar om avstånd, så kommer barn att behöva vara nära varandra under vissa moment. Det är okej, och barn är redan nära varandra i skolan idag. Det är dock viktigt att begränsa mängden barn i grupperna. Undvik även kontaktaktiviteter mellan barnen i möjligaste mån.

Även om 50 personer sammanlagt är begränsningen så är det bättre att gå ner ännu mer i antal när det handlar om gruppstorlek. Tänk på att en gruppstorlek 50 personer inkluderar ledare och andra personer på plats.

Det är möjligt att ha aktiviteter med fler än 50 deltagare inom samma geografiska område om man delar upp deltagarna i mindre grupper i tid och rum. Helst ska de mindre grupperna inte ha beröring sinsemellan under vistelsen. Det är sådant man måste beakta när man planerar exempelvis nyttjande av toaletter och matsal. Tidpunkt för ankomst och avfärd till läger och aktivitet kan behöva arrangeras så att det inte uppstår stora ansamlingar av människor i samband med hämtande och lämnande.

De stora frågor som man kan behöva tänka en extra gång på vid många deltagare på är:

- Transporter
- Måltider
- Toalettbesök.

3. Transporter

- *Hur ska man tänka kring transport med kollektivtrafik? UL rekommenderar ju att man inte åker om det inte är nödvändigt. Bör vi avstå från att åka med barngrupper?*

Man bör kanske fundera på om resan är nödvändig för verksamheten. Barnen måste kanske ändå resa med kollektivtrafiken, och det viktiga är då att tvätta händerna före och efter resan.

- *Hur ser ni på att man samåker med bil till en aktivitet?*

Att friska personer samåker, 4-5 stycken, som ändå sedan ska umgås hela dagen låter rimligt.

Tidpunkt för ankomst och avfärd till läger och aktivitet kan behöva arrangeras så att det inte uppstår stora ansamlingar av människor i samband med hämtande och lämnande.

4. Måltider

- *Hur hanteras mat och fikastunder på bästa sätt så smittspridning inte sker? Måste det vara i matlådor eller får man ha som i skolan om det är en ledare som lägger upp maten åt barnen?*

Den säkraste lösningen är förstås att alla deltagare har med sig egna matlådor men att servera mat på plats går också bra. Om man har måltider med kantinuppläggning så ska man tänka på normala hygienrutiner och att den som serverar är frisk.

- *Hur ser ni på att barn och unga hjälper till med matlagning?*

Med en god handhygien är det inga problem.

- *Hur ska man tänka kring kall mat, t.ex. sallad?*

Maten är ingen risk i sig, det är händerna som hanterat maten som är det avgörande. Tvätta händerna. Det spelar ingen roll om det är kall eller varm mat.

5. Toaletter

- *Hur mångatoaletter bör man ha till 50 personer?*

Det finns inga enkla svar. Det beror på hur man lägger upp rutinerna runt toalettbesöket och hur toaletten är ordnad. Ofta har man för fåtoaletter som även finns i för trånga utrymmen.

Det är viktigt att det finns ordentlig tillgång till handtvätt och att exempelvis bajamajor inte blir överfyllda. Det är också viktigt att det inte blir köbildning vid toaletterna. Ge pauser för toalettbesök vid flera tillfällen under dagen.

Om man bedömer att man har för fåtoaletter kan man skaffa bajamajor, men inte glömma tillgången till handtvätt.

6. God hygien

- *Kan handsprit fungera som tvål?*

Ja, så länge man inte har synlig smuts på händerna. Om det finns något kladd eller jord på händerna så försvinner handspritens effekt.

Tvål och vatten är dock grunden till god handhygien och bör vara förstahandsvalet. Handsprit är ett komplement, och kan användas i de fall när det är svårt med tillgång till vatten. Båda metoderna dödar coronavirus och andra patogener.

- *Hur ofta måste vi sprita av saker som används av flera, exempelvis håvar?*

Man måste använda sunt förnuft och se hur situationen ser ut från fall till fall. En boll som studsar från en person till en annan kan så klart inte spritas mellan varje användning. Om saker kan diskas så är det bra att göra det mellan aktiviteterna, om det är möjligt för verksamheten. Många smittämnen försvinner genom en lätt rengöring, och det behövs inte alltid sprit.

Självklart är det också så att ordentlig handtvätt minskar behovet av rengöring. Det är bra att tvätta händer både innan och efter en aktivitet.

- *Hur kan vi säkerställa god hygien vid aktiviteter utomhus? Finns det tips och rekommendationer för det?*

Tvätta alltid händerna efter toalettbesök, före matintag samt före och efter aktivitet med smittorisk. Handservetter är inte tillräckligt effektiva för att säkerställa god handhygien. Det är bättre att ha en dunk med vatten och flytande tvål.

Pappershanddukar rekommenderas i samband med handtvätt. Egen eller gemensam handduk skall ej förekomma i samband med handtvätt.

7. Vistelse vid vatten

- *Finns det risk för smittspridning vid bad i sjövatten?*

Det finns ingen risk för smittspridning vid bad i sjövatten. Det skulle i så fall handla om en rejäl kallsup av vatten som en mycket sjuk person på något sätt kontaminerat, men en sådan sjuk person bör överhuvudtaget inte vara i badsjön.

- *Kan 5-7 barn ro tillsammans i en båt?*

Att 5-7 barn rör tillsammans i en båt går bra om man tänker på god handhygien och självklart på flytväst.

- *Hur ska vi tänka om vi vill gå och bada med en grupp barn, exempelvis på Fyrishov?*

Utomhusbad går bra. När det handlar om Fyrishov, så har de, liksom alla offentliga institutioner, ett ansvar att se till att besöken där är säkra, oavsett vilken sorts besökare som kommer. Olika institutioner har valt att ha olika rutiner, så undersök med den aktuella aktören på vilket sätt ett besök kan genomföras på bästa sätt. En rekommendation kan vara att besöka Fyrishov på en tid när det inte är så många andra besökare där.

8. Vistelse inomhus

- *Hur är det att vara i en sporthall? Om man är en grupp med 12 barn inne i ca 40 minuter. Hur länge bör man vänta innan nästa grupp får gå in? Hur ska man tänka med idrottsredskap som dels saker i en sporthall som ribbstol, ringar, plintar osv och dels med bollar? Om barnen tar i varandras bollar osv?*

Barnen som deltar ska vara friska. Sjuka individer ska inte delta i aktiviteter. Därmed borde det inte vara någon större risk att ta in grupper efter varandra. Den lilla risken som finns är om någon insjuknar under pågående aktiviteter. Barnen bör tvätta händer före och efter vistelsen i hallen.

9. Övernattning

- *Kan man anordna övernattning i tält?*
- *Kan man övernatta i kåta?*

Det är tveksamt. Även sovsalar är tveksamt, och andra begränsade ytor. Det bör vara två meters avstånd mellan barnen. Man måste erbjuda luftiga övernattningsmöjligheter med bra hygien.

- *Är det något speciellt man bör tänka på vid övernattning i allmänhet, både tält och inomhus?*
- *Vi har vanligtvis en del övernattningsläger, hur ska vi tänka med dessa i år?*
- *Bör man ställa in eller om möjligt göra om övernattningsläger till dagläger?*

Det är en bedömningsfråga. Tänk på att hålla avståndet, mer än två meter och hålla god handhygien. Det måste också finnas tillgång till toaletter på ett smittsäkert sätt.

Ju mer tid personer vistas tillsammans i en grupp, desto större risk att någon råkar insjukna under den tiden. Att umgås en begränsad tid under dagen är bättre än att umgås dygnet runt.

10. Generationsspridning

- *Vi har familjeläger för barn och föräldrar med totalt 50 individer inklusive ledare, bör vi på grund av generationsspridningen separera dem i mindre grupper?*
- *Vi har familjeläger med både barn och vuxna tillsammans - på vilket sätt ökar det risken?*

Det vore positivt om det går att separera deltagande personerna i mindre grupper än 50 deltagare. Familjeläger ökar kontaktytan eftersom flera generationer berörs. Vuxna har en stor kontaktyta då de träffar kollegor på arbetsplatser och besöker affärer. Ju fler personer som deltar, desto större blir risken för smittspridning. Det blir också svårt att begränsa antalet till 50 personer.

Mängden deltagare och hur det har kontakt med varandra är de viktiga faktorerna. Begränsa storleken på grupperna.

- *Vi har relativt många vuxna ledare på våra scoutläger. Innebär det en ökad risk då?*

Till att börja med så bör det vara friska ledare – sjuka personer bör inte jobba. Det finns en viss ökad risk för smittspridning med många vuxna, eftersom de rör sig i större cirklar, handlar i butiker, träffar kollegor osv.

- *Upplands fotbollsförbund har ju gått långt och avråder från ALL publik (=föräldrar) vid träning och match. Hur ser ni på det?*

Om det går att ha verksamhet utan att föräldrar är med så rekommenderas det. Om man av någon anledning behöver ha föräldrar på plats så måste man göra en bedömning om totala antalet personer överskrider 50 personer och i så fall vidta åtgärder. Det är Upplands fotbollsförbund som beslutar i denna fråga så fotbollsföreningar måste förhålla sig till den.

11. Riskgrupper

- *Om man har personal eller besökare som befinner sig i riskgrupp, hur mycket extra åtgärder bör man genomföra? En kollega har andningsrelaterade sjukdomar och har varnats av sin läkare att det skulle vara farligt om hen blev sjuk.*

Det är svårt att definiera vilka riskgrupperna är. Personer över 70 år är den främsta riskgruppen, men sedan finns det ju även yngre som är riskindivider. Men det är viktigt att poängtera att man som enskild individ har ett eget ansvar över sin hälsa och vilka risker man utsätter sig för. Det är inte arrangören av aktiviteten som bör ta det ansvaret.

Deltagaren eller deltagarens vårdnadshavare måste själv bedöma om aktiviteten är lämplig att delta i, om deltagaren tillhör en riskgrupp.

- *Hur ska man tänka kring aktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning?*

Det beror till viss del på vilken form av funktionsnedsättning det handlar om. Det kan exempelvis handla om problematik runt hygien på grund av någon form av mobil nedsättning, där det kanske behövs hjälp vid toalettbesök eller blöjbyte. Vid sådana situationer måste arrangören tänka igenom rutinerna noga för att säkerställa god hygien.

Den kan också handla om någon form av kognitiv funktionsnedsättning där det blir viktigt med tydlig kommunikation kring rutiner, information som kanske måste upprepas flera gånger.

Barn blir generellt inte särskilt sjuka i covid-19, men med multipel funktionsnedsättning kan risken för svår sjukdom öka. Då finns det starka skäl för väldigt små deltagargrupper.

Det förs diskussioner om hur riskgrupper ska hanteras. Vissa barn kanske inte bör delta i gruppaktiviteter. Det är en individuell bedömning som barnets vårdnadshavare bör göra tillsammans med ansvarig läkare.

12. Geografisk spridning

- *Kan det vara problem att blanda barn från olika stadsdelar på ett dagläger? Det finns många grundskolor med barn som reser till sin skola från olika stadsdelar, så där möts de redan över stadsdelsgränser. Hur kan vi tänka där?*

Precis som det nämns så ser det redan ut så i flera grundskolor, och det behöver inte hanteras på något annat sätt än som sagts tidigare: Håll avstånd och ha god handhygien.

Det som kan vara problematiskt är transporten mellan hemmet och aktiviteten. Men med lite tanke bakom behöver det inte vara något stort problem. Det bästa vore om barnen kunde skjutas av vuxna, men då måste det också fungera med logistiken runt lämning och hämtning på plats, så att det inte skapar andra sorters problem.

13. Utformning av aktiviteter

- *Hur ser ni på aktiviteter som sker öppet utan anmälan? Vi håller öppna aktiviteter utomhus i en park där barn inte behöver anmäla sig, är det något särskilt vi bör tänka på?*

Det går bra att anordna öppna aktiviteter om det framgår att antalet deltagare är begränsat, och att barnet kanske alltså inte säkert får delta när det är på plats. Den som arrangerar aktiviteten måste också kunna värdera att deltagare på plats är friska liksom att förutsättningar för god handhygien, avstånd, måltider och toalettbesök är uppfyllda.

- *Bör vissa typer av aktiviteter undvikas, i så fall vilka?*

Aktiviteter som samlar många personer på en liten yta eller med kroppskontakt bör undvikas i så hög grad som möjligt. Är vädret för dåligt för att ha planerad verksamhet utomhus och lokalen är för liten kanske det är bättre att ställa in aktiviteten den dagen.

- *På vilka grunder/när är det bättre att ställa in eller pausa aktiviteter?*

Aktiviteter ska ställas in om personer är sjuka och det påverkar verksamheten eller om vädret omöjliggör utomhusaktiviteter och det inte finns lämpliga inomhuslokaler som alternativ.

- *Kan man ha fotbollscup för barn i slutet av augusti?*

Det rekommenderas i dagsläget inte att cuper med barn arrangeras, med tanke på det stora antalet deltagare.

- *Livräddningsmoment, blås i dockan till exempel? Hur ser vi på det?*

Vid livräddningsmoment ska blås i dockan undvikas.

14. Övergripande frågor

- *Hur förhåller vi oss till om en familjemedlem är sjuk men barnet är friskt?*

Är barnet friskt så får det vara med.

- *Finns det någon risk för strängare restriktioner?*

Om vi lyckas hålla oss på den nivå som vi har idag så blir det inga stora förändringar. Det kommer att tillkomma nya rekommendationer rörande sommaraktiviteter, som berör de stora nöjesfälten. Det som kan bli problematiskt i sommar och som man vill reglera är det stora resandet i landet.

- *Tror ni att många barn och unga kommer att röra sig på stan eller söka sig ut mot sjöar och hav etc?*

Det viktigaste är inte hur många personer som rör sig på stan, utan att det är rätt personer som rör sig på stan – de som inte är sjuka och de som inte tillhör riskgrupper.

Det är viktigt att undvika de stora rörelserna, de som sprider smittan över större delar av landet. Region Uppsala ligger på sjätte plats när det gäller antalet smittade i landet i dagsläget. Vi har ca 1 150 personer med konstaterad smitta, medan exempelvis Blekinge har runt 100 personer. Alltså kan ett resande i landet ta med sig smittan till de nu lindrigt drabbade regionerna.

De rekommendationer som utfärdats måste respekteras och vi måste ta hänsyn till varandra. Om vi börjar slarva, så vänder vi utvecklingen till det negativa.

- *Kan man använda värmescanner för att upptäcka misstänkt sjuka personer och be dem att inte delta?*

Sådana metoder är inga som rekommenderas.

- *Vad är det viktigaste vi som arrangörer kan göra för att minska risken för smittspridning?*

Avstånd och god handhygien är A och O. Om lokalerna är för trånga – skaffa fler lokaler att vara i. Se till att det finns handsprit. Håll avstånd både inne och ute, men utevistelse ger de facto en lägre risk, så det är bra om det går att vara ute. Kanske att man kan skaffa en paviljong som skydd mot regn.

Det är positivt med aktiviteter för barn. Med rätt åtgärder så kommer det att vara en säker verksamhet. Men det gäller att tänka en eller två gånger extra runt rutinerna. Om något funkar bra vid ett tillfälle, så slutar man kanske att tänka på det till nästa tillfälle, men då kanske något blir annorlunda. Håll hela tiden en diskussion levande i ledargruppen.

Många niondeklassare har sina första jobb som ledare. Det är viktigt att de förstår sitt ansvar att leda de andra för att minska smittspridning. Det krävs kanske en större närvaro av vuxenpersoner för att styra upp det här i sommar.

Läget inför framtiden är osäkert. Vi måste respektera den osäkerheten och följa rekommendationerna till dess att vi vet något annat. Diskussioner om situationen och rutinerna kan fördjupa kunskapen hos alla medverkande vid aktiviteterna. Prata med och påminn deltagande barn om rutinerna kring detta.

Tack till alla som deltog i mötet!

Kompletterande frågor på ovanstående kan ställas till Smittskydds-enheten, Region Uppsala:

e-post: smittskydd@regionuppsala.se

Telefon: 018-611 60 62 (allmän telefon till enheten. Bemannad helgfria vardagar kl 8 – ca 16).